

**DRAMMEN
KOMMUNE**
– et godt sted å leve

Handlings- og økonomiplan 2024-27

Kommunedirektørens forslag

Det store bildet for Norge

- Mindre handlingsrom i budsjettene
- Færre i yrkesaktiv alder bak hver pensjonist i tiårene som kommer
- Norge ligger på toppen i Europa i ressursbruk til helse- og omsorgstjenestene
- Høy andel mottakere av uføretrygd og andre helserelaterte ytelser, mange i arbeidsdyktig alder står utenfor arbeidslivet

Drammen i det store bildet

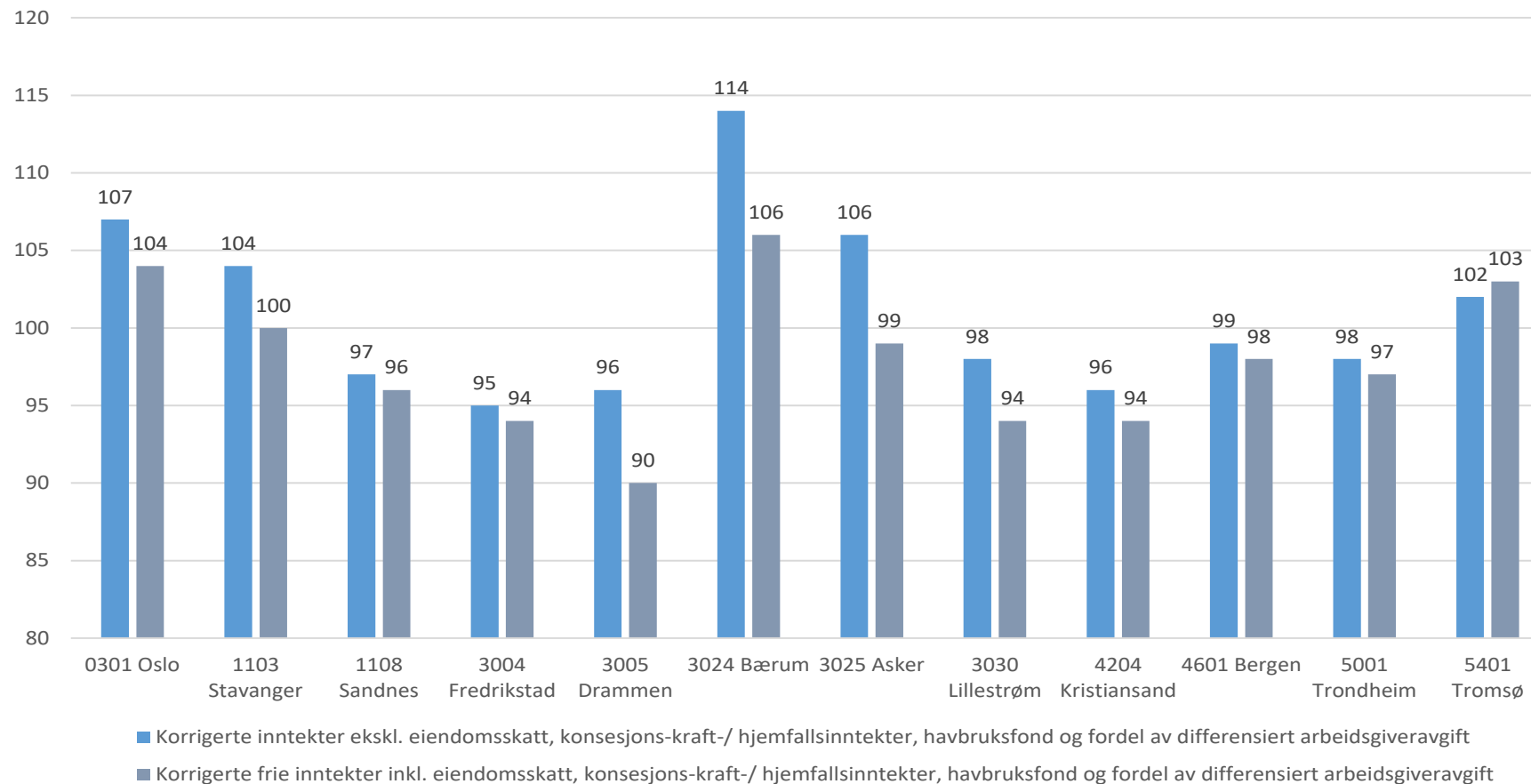
- Kommunen har stram økonomi
- Lave inntekter, men effektiv drift
- Store behov: Aldrende befolkning, levekår og investeringer
- Ikke stort nok netto driftsresultat for videre investeringer og bærekraftig driftsøkonomi
- Veksten i innbyggertall flatet ut, men noe høyere med flyktninger siste år.

Drammen har fortsatt lavest inntektsnivå blant ASSS-kommunene*

Frie inntekter i % av landsgjennomsnitt i 2022
Med og uten eiendomsskatt mv.

* ASSS-samarbeidet omfatter landets 12 største kommuner

Drammen kommune drives effektivt

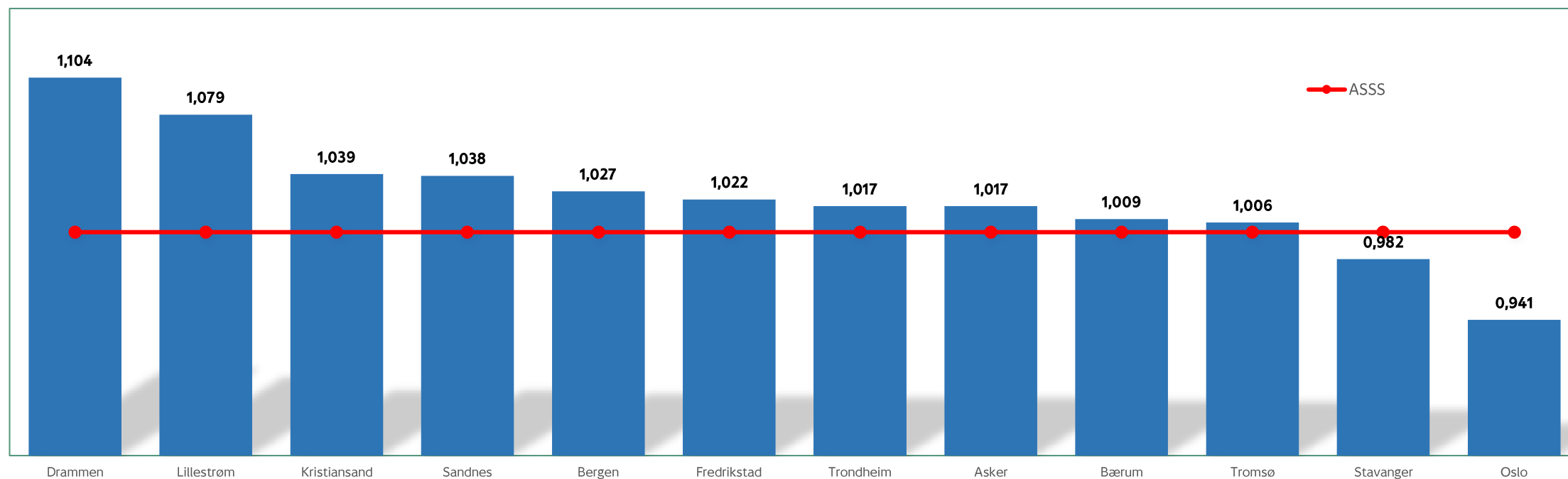

- Utgiftsbehovet i Drammen er 3,4 prosent høyere enn snittet i landet og ASSS
- Inntekter pr. innbygger i Drammen var 6.640 kroner lavere enn landsgjennomsnittet og tilsvarer en mindreinntekt på 680 millioner kroner i året
- KS' beregninger viser at Drammen har en mindreutgift i forhold til vårt beregnede utgiftsbehov på 660 millioner kroner i året
- Drammen har lavere inntekter enn landet, også når vi korrigerer for behov, og det betyr at vi må drive mer kostnadseffektivt enn andre kommuner
- De store sektorene i Drammen drives med veldig lave kostnader, og handlingsrommet ligger derfor først og fremst på struktur og organisering

ASSS: Effektivitet i 2022

Effektivitet
ASSS-snitt er 1

Gode resultater med effektiv drift

- Grunnskolen leverer godt på flere nasjonale kvalitetsindikatorer, for eksempel nasjonale prøver i engelsk og indikatorer i elevundersøkelsen
- Drammen har nær tatt igjen landssnittet på gjennomføring i videregående opplæring
- Drammen har høyere andel av flerspråklige barn i barnehagene enn andre kommuner
- Drammen digitaliserer viktige tjenester, f.eks. innen psykisk helsehjelp, barnevern og på helsestasjonene
- Drammen kommune har ikke venteliste for plass på sykehjem for pasienter med vedtak
- Andelen innbyggere over 80 år med hjemmetjenester ligger høyt
- Gjennomfører omfattende flomsikringstiltak i Mjøndalen og Krokstadelva

Budskap i HØP 23-26

Tall i 1000 kroner	Revidert budsjett 2022	2023	2024	2025	2026
Netto driftsresultat forslag HØP 2023-2026 (- = netto driftsoverskudd)	-43 245	-98 651	-12 391	-141 509	-144 486
<i>Resultatgrad</i>	<i>0,6 %</i>	<i>1,1 %</i>	<i>0,1 %</i>	<i>1,6 %</i>	<i>1,7 %</i>
Netto driftsresultat ex. ekstra utbytte (- = netto driftsoverskudd)	4 755	31 349	27 609	-91 509	-104 486
<i>Resultatgrad ex. ekstra utbytte</i>	<i>-0,1 %</i>	<i>-0,4 %</i>	<i>-0,3 %</i>	<i>1,1 %</i>	<i>1,2 %</i>
Netto driftsresultat ex. ekstra utbytte og nytt innsparingskrav (- = netto driftsoverskudd)	4 755	31 349	27 609	43 491	45 514
<i>Resultatgrad ex. ekstra utbytte og nytt innsparingskrav</i>	<i>-0,1 %</i>	<i>-0,4 %</i>	<i>-0,3 %</i>	<i>-0,5 %</i>	<i>-0,5 %</i>
Ekstra utbytte *	48 000	130 000	40 000	50 000	40 000
Nytt innsparingskrav				135 000	150 000

- Det økonomisk handlingsrommet er svært lite
- Behov for redusere driftskostnadene med 135 millioner kroner i 2025 og 150 millioner kroner i 2026
- I løpet av 2024 må aktuelle tiltak for å redusere driftsnivået identifiseres og vedtas for å få effekt fra 2025, og dette vil kreve politisk handlekraft

Vedtak i rammesaken for 2024-27

- Kommunestyret ber rådmannen i arbeidet med handlings- og økonomiplan for 2024-2027 legge til grunn følgende styringssignaler om prioritering og oppdrag:
  - De finansielle handlingsreglene fastsatt i kommunens økonomireglement videreføres.
  - Ambisjonsnivået om netto driftsresultat på 1,75 prosent opprettholdes, men er ikke realistisk i kommende handlings- og økonomiplanperiode.
  - Kommunestyret ber rådmannen legge til grunn Krokstad 2 i det videre arbeidet.
  - Investeringsrammer til oppgradering og fornyelse videreføres med 400 millioner kroner per år. Det foretas en ny gjennomgang av fordelingen av rammene.
  - Det innarbeides oppdaterte demografiberegninger.

Økonomiske rammer - større utfordringer

- Budsjettutfordringene i 2024 er forsterket utover det som ble skissert i HØP 2023-26
- Flere programområder har økonomiske utfordringer og for høy fart inn i 2024
- Marginal reell vekst i kommunenes frie inntekter i statsbudsjettet
- Høyere rentenivå bidrar til å øke kommunekassens finansutgifter betydelig

Økonomiske rammer - disposisjonsfondet

- Større skatteinntekter enn forventet de siste årene har bidratt til gode økonomiske resultater og muligheten til å styrke disposisjonsfondet
- Ved inngangen til 2023 lå fondet på nesten 844 millioner kroner
- Saldoen ved utgangen av 2023 anslås til å være 607 millioner kroner
- Årets bruk av fondet dekker ...
  - egenfinansiering av investeringer
  - tilbakeføring av mindreforbruk i 2022 til programområdene
  - prioriterte satsinger i 1. og 2. tertial

Økonomiske rammer - budsjettert resultat

- Kommunekassens driftsbudsjett for 2024 viser i utgangspunktet et netto driftsunderskudd på om lag 62 millioner kroner
- For å begrense bruken av disposisjonsfondet foreslår kommunedirektøren at det allerede i 2. halvår 2024 legges til grunn et innsparingskrav på 30 millioner kroner
- Innsparingskravet i 2025 trappes opp fra 135 til 150 millioner kroner

Økonomiske rammer - inndekning i 2024

- Med foreslått innsparingskrav blir det negative driftsresultatet redusert til 31,6 millioner kroner.
- Negativt driftsresultat og egenfinansiering av investeringene på 15% finansieres med bruk av 156,1 millioner kroner fra disposisjonsfondet

Økonomiske rammer - inndekning i 2025

- Med foreslått innsparingskrav på 150 millioner kroner fra og med 2025 forbedres driftsresultatet betydelig
- I 2025 viser kommunedirektørens forslag et positivt netto driftsresultat på nesten 91,2 millioner kroner, tilsvarende 1,0 prosent av brutto driftsinntekter
- Ikke tilstrekkelig til fullt ut å dekke handlingsregelens krav om 15 prosent egenfinansiering av investeringene, og det foreslås derfor å benytte 31,7 millioner kroner fra disposisjonsfondet i 2025

Økonomiske rammer - krevende omstilling

- Krevende å realisere innsparinger i driften på 150 millioner kroner
- Størstedelen vil måtte komme innenfor de store tjenesteområdene
- God prosess er viktig for å ivareta kvalitet og riktig nivå på de kommunale tjenestene
- Formannskapet og hovedutvalgene vil være løpende involvert fram mot behandlingen av rammesaken i juni, som gir viktige føringer for HØP 2025-28

Disposisjonsfondet

Beløp i 1000 kroner	2023	2024	2025	2026	2027
Saldo disposisjonsfond per 1.1.	843 776	607 170	451 111	419 414	412 314
1. tertial 2023 - bruk til mer-/mindreforbruk	-31 192				
1. tertial 2023 - bruk til saldering	-34 999				
1. tertial 2023 - bruk til egenfinansiering re-bevilgning invest.	-32 638				
1. tertial 2023 - reversere bruk knyttet til salg Mile	48 000				
2. tertial 2023 - redusert bruk saldering	14 372				
Netto avsetning regnskap 2022					
Bruk disposisjonsfond egenfinansiering (15%)	-118 800	-124 500	-31 697	-7 100	
Bruk disposisjonsfond ekstra egenfinansiering (Mile)	-48 000	0	0		
Netto bruk/avsetning saldering forslag	-33 349	-31 559	0	0	15 439
Prognose saldo disposisjonsfond per 31.12	607 170	451 111	419 414	412 314	427 753
Generell reserve (tilsv. 3% av bto. driftsinntekter)	262 985	271 751	273 803	276 017	278 784
"Rentesikringsfond" (1% av brutto lånegjeld)	96 207	101 524	105 263	111 035	115 429
"Eier-risikofond"	20 000	20 000	20 000	20 000	20 001
Handlingsreglenes reservekrav pr. 31.12	379 192	393 275	399 066	407 052	414 214
Avvik fra handlingsreglenes krav	227 978	57 836	20 348	5 262	13 539
<i>Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter</i>	<i>6,9 %</i>	<i>5,0 %</i>	<i>4,6 %</i>	<i>4,5 %</i>	<i>4,6 %</i>

Forutsetninger for å lykkes

- Viktig å løfte blikket, se helheten og sammenhengene – for å kunne prioritere
- Når dere prioriterer noe, betyr det at dere velger bort noe annet
- Hvis man ikke kjenner konsekvensene av et vedtak, bør det ikke fattes
- Viktig å tenke langsiktig.
- Det er fristende å bare tenke i 4-årsperioder, men det er ikke bra for kommunen!
- Beslutningene dere tar, må stå seg over tid – hvis vi skal ha økonomisk, sosial og miljømessig bærekraft.

Profil på handlingsdelen

- I forslaget til HØP 2024-2027 videreføres prioriteringene i inneværende års plan, men er oppdatert og ajourført
  - Struktur og innhold bygger på oppdatering av temaplanene fra 2022
  - Tiltak fra nye vedtatte planer er lagt inn i egne nye tabeller
- Satsingene fra forrige HØP videreføres
  - Ungdom og arbeid
  - Frivillig innsats
  - Utvikling av nærmiljøene
  - Medvirkning
- Viktig rød tråd i HØP 2024-27:
Framover må vi jobbe sammen for å sikre gode og riktige tjenester innenfor rammene av en stram økonomi

Prioriteringer i handlingsdelen

Tiltak i temaplan for hovedutvalgene	Dette prioriteres i planperioden	Når
Utvikle samarbeid og avtaler mellom kommunen og frivilligheten for å få økt aktivitet og gode opplevelser	Etablere felles systemer for tverrsektorielle samarbeidsavtaler med frivilligheten	2024-2025
Utvikle samarbeid og avtaler mellom kommunen og frivilligheten for å få økt aktivitet og gode opplevelser	Videreutvikle Frivilligbørs slik at det også omfatter kunnskapsutveksling og nettverksbygging	2024
Samarbeid med frivillige organisasjoner og innbyggere om planlegging og drift av utendørs møteplasser, grøntarealer, strender og arealer for trim, rekreasjon og lek	Etablering av utstyrspunkter med nødvendig utstyr, for enkelt vedlikehold av utendørs møteplasser og grøntarealer i ulike deler av kommunen, og i tett samarbeid frivillige organisasjoner	2024
Tilrettelegge for at arealer i kommunale bygg benyttes etter ordinær åpningstid	Slutføre tilgjengeliggjøring av kommunens lokaler egnet for egenorganiserte aktiviteter	2024-2026
Utvikle en digital plattform med oversikt over fritidstilbud, lag og foreninger i kommunen som er selvbetjent av de som tilbyr aktiviteter	Slutføre utviklingen av en plattform for bruk av de frivillige organisasjonene til formidling av aktiviteter og arrangementer	2025

... og henvisning til andre relevante planer med tiltak som foreslås gjennomført

Tiltak	Fra hvilken plan	Når
Lavterskeltilbud og tjenester fra kommunale og andre aktører samles i en felles digital plattform og gjøres kjent og tilgjengelig for alle.	Handlingsplan for Drammen kommunes forebyggende arbeid mot omsorgssvikt og utvikling av adferdsvansker <i>(Punktet sees i sammenheng med andre tiltak i handlings- og økonomiplanen om utvikling av digitale informasjonsløsninger.)</i>	2024

Statsbudsjettet

- kommunal deflator 2023 og 2024

	Anslag 2023 i Statsbudsjett	Anslag 2023 i RNB	Anslag 2023 statsbud 2024	Anslag 2024 i Statsbudsjett
Kommunal deflator *	3,7	5,2	4,5	4,3
Sysselsetting, lønnsvekst og pensjonskostnader mv.	4,2	5,5	5,5	4,9
<i>Lønnsvekst</i>		5,4	5,4	4,9
<i>Effekt av arbeidsgiveravgift</i>		0,1	0,1	
Prisvekst varer og tjenester	3,0	4,9	3,2	3,4
* Lønnsandel (pst.)	58,0 %	57,5 %	57,5 %	57,5 %

- Programområdene ble i 1. tertialrapport kompensert med 29,3 millioner kroner for høyere prisvekst enn forutsatt. I forslaget til statsbudsjett 2024 nedjusterer regjeringen årets prisvekst og anslaget for kommunal deflator 2023 reduseres fra 5,2 til 4,5 prosent.
- Dette reduserer årets kostnadsnivå i kommunesektoren med 3,2 milliarder kroner som videreføres inn i 2024. Anslaget for lønns- og prisveksten i 2024 er beregnet ut fra det reduserte kostnadsnivået.
- Det foreslås at 21 millioner kroner av ekstra priskompensasjon i 2023 trekkes ut av programområdenes rammer i 2024.

Statsbudsjettet - kommuneopplegget 2024

Vekst frie inntekter

5,1
mrd

Demografi og pensjon

3,1+1,8
mrd.

Styrket tjenestetilbud

0,2
mrd

Statsbudsjettet

- frie inntekter i 2024

- Veksten i kommunenes frie inntekter er om lag 500 millioner kroner høyere enn anslått i kommuneproposisjonen
- Samtidig er veksten i kommunens pensjonskostnader oppjustert med 700 millioner kroner
- Innenfor veksten i de frie inntektene - «merkede midler» - peker regjeringen på følgende satsinger
  - Helse og rus
  - Styrking av helsestasjon og skolehelsetjeneste
  - Pott til kommunene som taper mest på modellen for gradert basiskriterium
- Inklusiv de «merkede midlene» er handlingsrommet utover demografi og pensjon spist opp

Statsbudsjettet

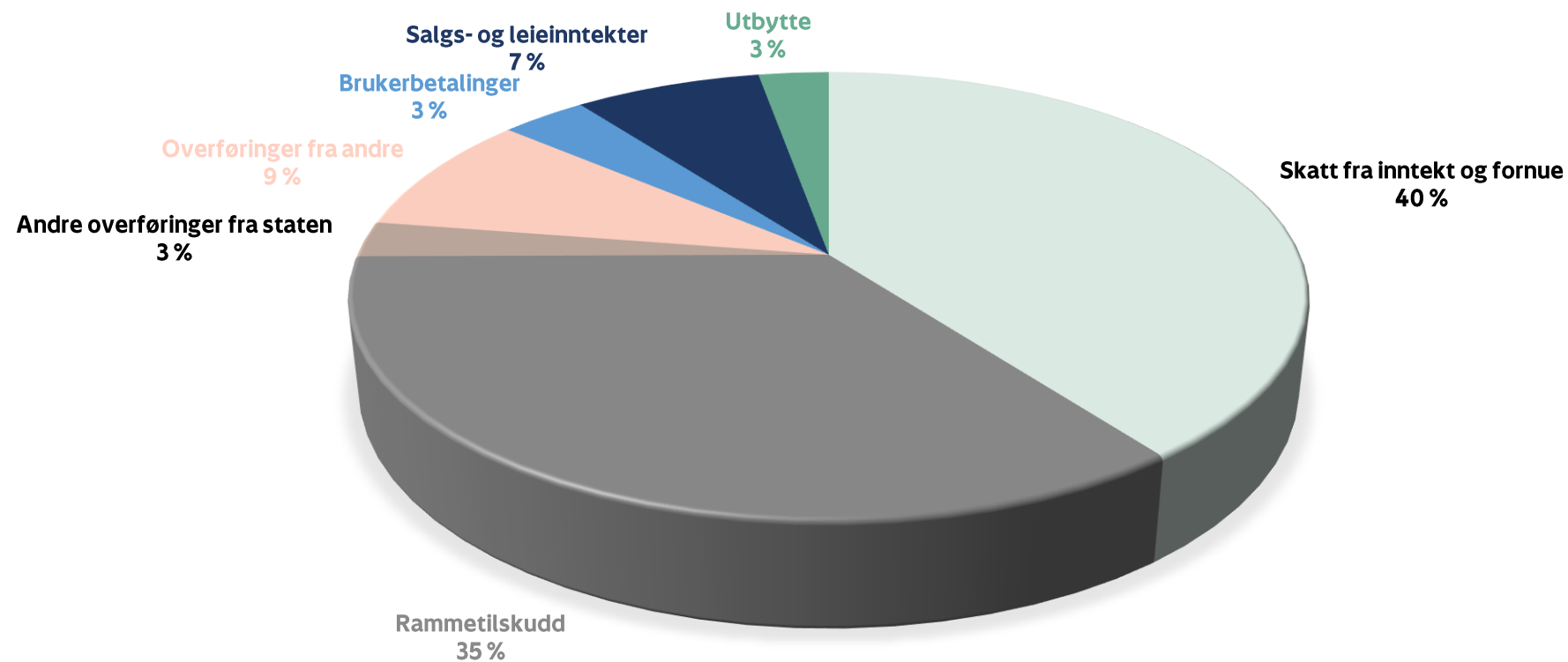
- frie inntekter i 2024

- I tillegg er det en rekke oppgaveendringer mv. som påvirker rammetilskuddet og som kommer i tillegg til den reelle veksten med angitt virkning for Drammen:
  - Redusert maksimalpris i barnehage fra 01.08.24 (+ 28,6 mill. kr)
  - Redusert periode for kontantstøtte fra 01.08.24 (+ 2,2 mill. kr)
  - Redusert pensjonspåslag for frittstående private barnehager (- 1,1 mill. Kr)
  - En rekke helårsvirkninger av forslag som er innført i 2023 (+ 28,8 mill. kr allerede innarbeidet i HØP 2023-2026)

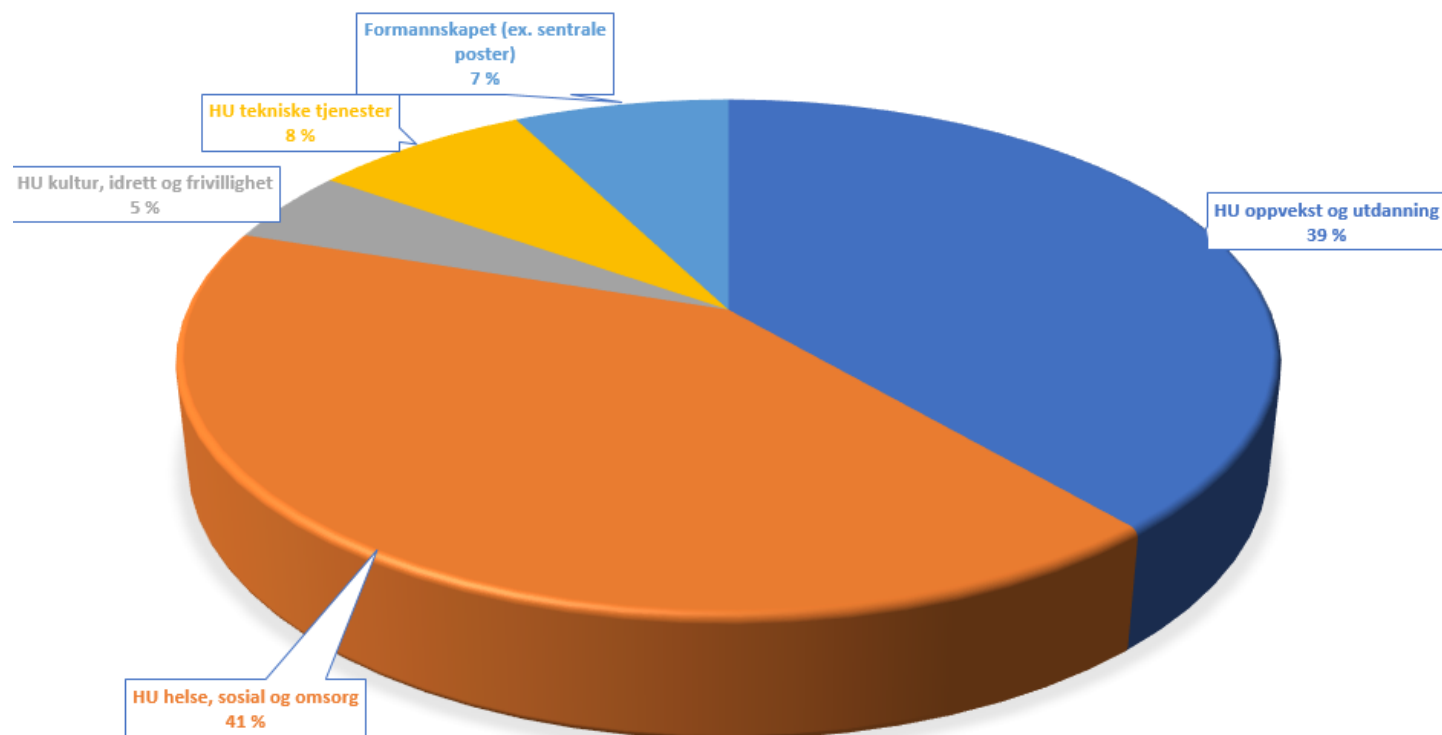
Kommunekassens inntekter

Hovedutvalgenes utgiftsrammer

Driftsbudsjettet

- hovedstørrelser

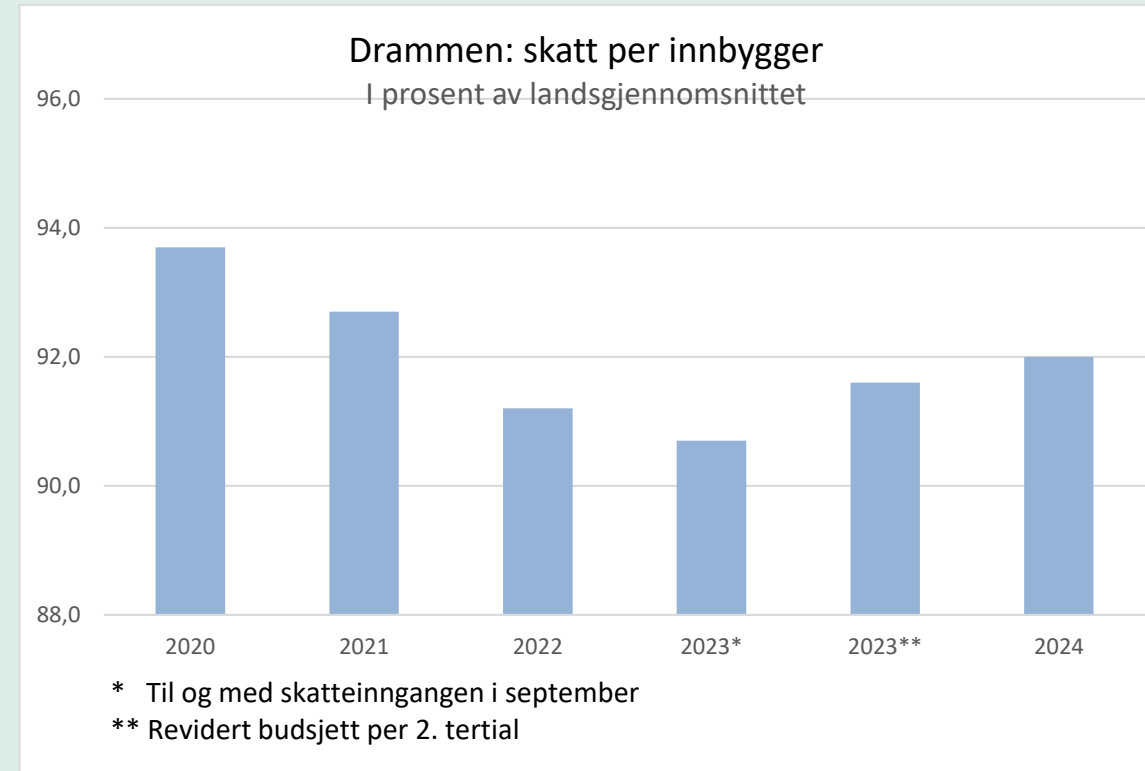

	Oppr. budsjett 2023	HØP 2024	HØP 2025	HØP 2026	HØP 2027
Skatt og rammetilskudd	- 6.612.842	- 7.121.413	- 7.158.061	- 7.184.258	- 7.231.080
Øvrige sentrale inntekter	- 328.689	- 360.434	- 299.206	- 252.973	- 222.262
Sentrale utgifter	1.519.758	1.598.311	1.581.645	1.548.829	1.553.276
Programområdenes netto driftsrammer totalt	5.588.050	6.064.498	6.051.950	5.986.484	5.961.475
Netto finansutgifter og -inntekter, ekskl. utbytte	317.073	402.596	404.469	432.818	495.052
Utbytte	- 250.000	- 192.000	- 192.000	- 192.000	- 192.000
Ufordelt innsparingskrav	0	- 30.000	- 150.000	- 150.000	- 150.000
Motpost avskrivninger	- 330.000	- 330.000	- 330.000	- 330.000	- 330.000
Netto driftsresultat	- 96.651	31.559	- 91.203	- 141.100	- 115.539
Netto driftsresultat i % av bto driftsinntekter	1,10%	- 0,35%	1,00%	1,53%	1,24%

Skatteanslag

- Basis – skatteanslag 2023 på 3590 mill. kr som er 5,5% lavere enn skatt 2022
- Skattevekst landsbasis i statsbudsjett 2024 på 5,8%
- Utfordring: Skatt per innbygger i forhold til landsgjennomsnittet viser synkende trend i perioden 2020 – 2023
  - gjennomsnitt 2021-2023 (rev. budsjett) er 91,8%
- Forslag skatteanslag 2024 på 3798 mill. kr som er 5,8% høyere enn prognose 2023
  - tilsvarer 92,0% av landssnitt per innbygger
  - samme nominelle vekst som på landsbasis

Rammetilskudd

- Korrigert vekst på landsbasis på 3,8%
  - Reell nedgang på 1,6 milliarder kroner for å bidra til skatteandel på 40%
- Drammens rammetilskudd før inntektsutjevning er 3 176 millioner kroner (+ 4,0%)
- Av veksten utgjør oppgaveendringer mv. på 58 millioner kroner
  - F.eks. + 28,6 mill. kr til redusert makspris i barnehage
- Trekk i utgiftsutjevningen øker fra 23,7 til 49,8 millioner kroner
  - Drammens utgiftsindeks går ned fra 0,9918 til 0,9878
- Drammen kommune mottar fortsatt storbytilskudd med 44 millioner kroner
- Basert på forutsetninger om skattevekst lokalt og nasjonalt anslås at Drammen vil motta inntektsutjevning på 147 millioner kroner i 2024.
- Samlet anslag for rammetilskudd i 2024 blir da 3323 millioner kroner

Pensjon

Tusen kroner	2023 prognose 2. terial	2024	2025	2026	2027
Sentrale pensjonsposter	154 099	156 445	180 285	179 765	188 714
Reguleringspremie	574 970	347 189	278 184	282 446	296 922
Bruk av premiefond	-173 800	-112 000	-116 861	-117 628	-118 390
Premieavvik	-449 327	-297 321	-215 340	-223 387	-241 363
Amortisering tidl. Premieavvik	200 656	216 576	232 302	236 334	249 545
Diverse pensjon	1600	2 000	2 000	2 000	2 000

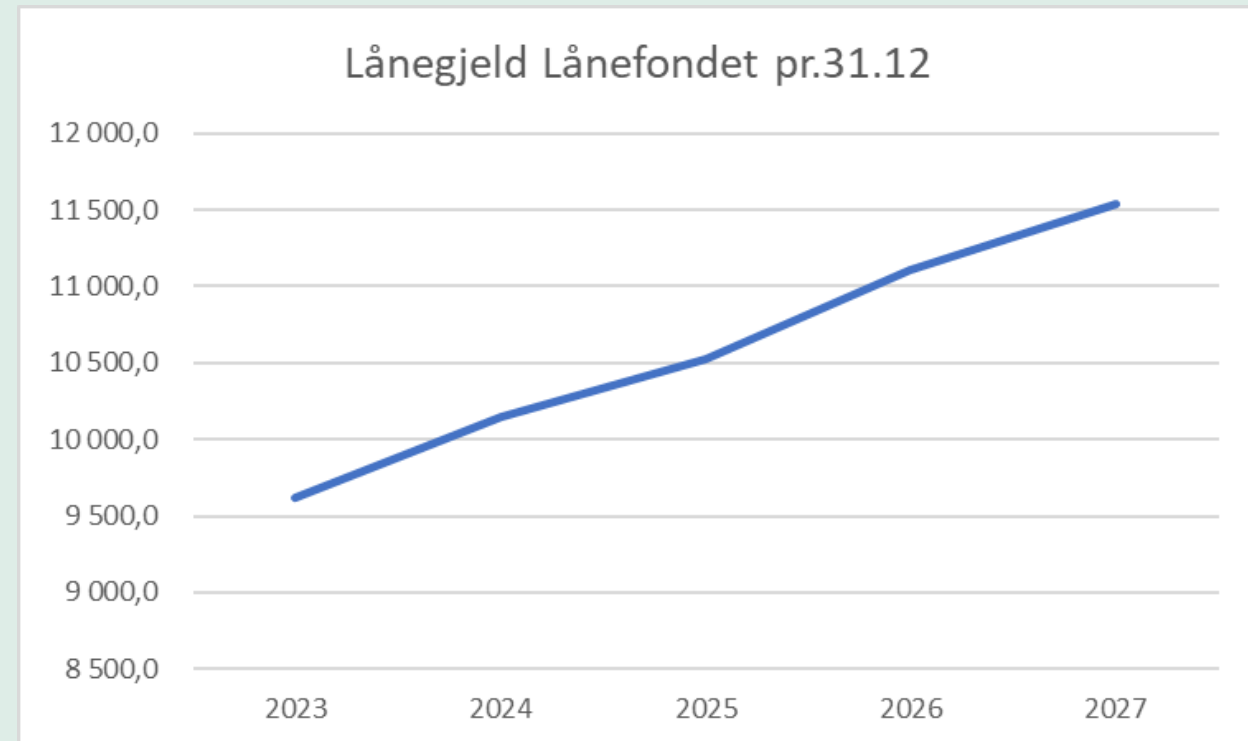
- Moderat vekst i 2024 målt mot revidert budsjett 2023
- Betydelig vekst fra 2024 til 2025
- Høy bruk av premiefond – reduserer årlige premieavvik
  - saldo premiefond DKP per september er 362 millioner kroner etter årets bruk på 150 millioner kroner

Finans

- Netto finansutgifter (ex. utbytte) øker med 86 millioner kroner fra 2023 til 2024
  - Høyere rentenivå i 2024 – avtar utover i perioden
  - Økt avdragsbelastning
- Lånegjelden anslås å øke fra 9,6 milliarder kroner ved inngangen til 2024 til 11,5 milliarder kroner ved utgangen av 2027
  - Sum lånerammer i perioden er 3,86 milliarder kroner
  - Lånegjelden øker med 1,9 milliarder kroner i perioden

Prosent	2023	2024	2025	2026	2027
Budsjettrente - HØP 2023-2026	4,57	4,46	4,31	4,18	
Budsjettrente - HØP 2024-2027		5,35	4,95	4,35	4,28
Gjennomsnittrente låneportefølje	3,60	4,15	4,05	3,92	3,85

Utbytte og eieruttak

- Det forventes vesentlig lavere utbytter enn det ekstraordinært høye nivået i 2023
- En betydelig andel av utbyttene kommer fra eierskap i kraftbransjen og er følsomme for utviklingen i kraftmarkedet
- Det forventes 192 millioner kroner i årlig utbytte gjennom hele planperioden
- Det legges til grunn et eieruttak fra Drammen Eiendom KF på 111,5 millioner kroner

Investeringer

De største prosjektene

- Bolig og sykehjem
  - Krokstad sykehjem
  - Helleristningen omsorgsboliger
  - Gulskogen omsorgsboliger
  - Korsveien – botilbud med base
  - Solberglia sykehjem
  - Nye boenheter/forsterkede boliger og baser
  - Konnerud omsorgsboliger
- Kostnadsanslagene for utbyggingen av Veiavangen ungdomsskole med ny flerbrukshall, ny bybru og ny gang- og sykkelundergang i Ryddinggangen er oppdatert

Oppgraderinger

- Nye behov som må prioriteres innenfor rammen på 400 millioner kroner
  - Paviljonger ved Marienlyst skole
  - Kjøleanlegg på Vassenga
  - Universell utforming skole og barnehage
  - Inventar til Veiavangen ungdomsskole
  - IKT til barnehagene
  - Nytt hovedprosjekt for kunstgress
  - Oppgradering av parkeringsautomater
  - Utbedring av støttemurer langs Drammenselva
  - Ny tilkomst til Batteriøya
  - Sikkerhet og infrastruktur

Økt ramme for pågående prosjekter

- Det er foreslått en økning i rammen for allerede eksisterende prosjekter
  - Kjøp av kommunale utleieboliger
  - Vei
  - Trafikksikkerhetstiltak/trygge skoleveier
  - Oppgradering av lekeplasser
  - Omstilling IKT og digitaliseringsstrategi knyttet til prosjektet Drammen til sky
  - IKT-utstyr til legevakten

Vann og avløp

- Drammens andel av nytt renseanlegg er lagt inn i investeringsbudsjettet
- Det skal stiftes et IKS som skal drifte anlegget, og når dette er gjort, vil investeringsbudsjettet bli flyttet til selskapet

Gebyrer

Gebyrendringer

- Med noen unntak justeres gebyrene i tråd med lønns- og prisveksten
- Prisen for mat til hjemmeboende og beboere i omsorgsboliger justeres opp med 10,2 prosent som tilsvarer faktisk prisstigning på mat

Vann, avløp og renovasjon

- Programområdet er selvkostfinansiert
- Over-/underskudd i kommunens selvkostregnskap for vann- og avløpsgebyr må, i henhold til den nasjonale selvkostforskriften, jevnes ut gjennom en tilpasning av gebyrnivået senest innen fem år.
- Prognosen for 2023 viser et fremførbart underskudd på 17,8 millioner kroner for vannforsyning og 28,8 millioner kroner for avløpsrensing.

Vann, avløp og renovasjon

- Gebyrene for 2024 foreslås økt utover lønns- og prisstigningen
- Vannforsyning foreslås økt med 11,5 prosent i året gjennom hele planperioden
- Avløpsrensing foreslås økt med 16 prosent i året de tre første årene og med 14 prosent i 2027
- Renovasjon foreslås økt med 7 prosent i 2024
- Gebyr for levering av avfall på gjenvinningsstasjonene

Vann, avløp og renovasjon

- Årsaken til gebyrøkningen
  - Tidligere underskudd og negative prognoser på akkumulert selvkostfond
  - Økte rentekostnader
    - Prognosene viser at rentekostnadene for vann og avløp vil være 85 millioner kroner høyere i 2024 enn de var i 2021
- Konsekvenser for husstandene
  - Gjennomsnittshusstanden i Drammen består av 2,15 personer og gitt gjennomsnittlig forbruk vil husstanden få en samlet gebyrøkning på vann og avløp på 1337 kroner i 2024 (111 kroner pr. måned)
  - En husstand på fire personer med gjennomsnittlig forbruk får en gebyrøkning på 2223 kroner i 2024 (185 kroner pr. måned)

Klimabudsjettet

- Status på klimautslippene
- Klimastrategien for Drammen 2030
- Klimafond
- Drammen er pilotby i EU-prosjektet Net Zero Cities
- Klimatiltak knyttet til både direkte og indirekte utslipp

Oppsummering og utfordringen for 2024

- Stramme økonomiske rammer med lite rom for prioritering av nye tiltak og satsinger
- Krevende, men helt nødvendig økonomisk omstilling i årene som kommer
- Vi er en lavinntekstkommune blant storbyene
- Vi leverer våre tjenester effektivt og til lav pris med god kvalitet
- Vi har til dels betydelige levekårsutfordringer og behov for å opprettholde riktig tjenestenivå til våre innbyggere
- Vi må utforske gode løsninger for hvordan vi skal levere riktige tverrfaglige og effektive tjenester i en stram økonomisk situasjon
- Nødvendig å se på strukturgrep innenfor flere sektorer for å redusere kostnadsnivået

Politisk prosess

16./20.11.	Rådene og studentutvalget
20.11.	Partssammensatt samarbeidsutvalg
21.-23.11.	Hovedutvalgene
28.11.	Formannskapet
11.-12.12.	Kommunestyret

Spørsmål

Spørsmål kan stilles i perioden 6.-14. november. Svar på alle spørsmål skal foreligge senest fredag 17. november.

Spørsmålene legges inn i Framsikt. To personer fra hvert parti skal få opplæring i å legge spørsmålene inn i politikermodulen.

Ved behov for hjelp til å legge inn spørsmålene, ta kontakt med politisk sekretariat.

DRAMMEN
KOMMUNE
- et godt sted å leve